

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 23. november 2023
(OR. en)

15322/23

JEUN 258
SOC 761
SAN 653
EDUC 432

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused Euroopa Liidu noorte vaimset tervist käsitleva kõikehõlmava lähenemisviisi kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud nõukogu järeldused, mis kiideti heaks nõukogu 23. novembri 2023. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport).

Nõukogu ja liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused Euroopa Liidu noorte vaimset tervist käsitleva kõikehõlmava lähenemisviisi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJAD,

TULETADES MEELDE, ET:

1. õigus vaimsele tervisele on seotud õigusega inimväärikusele, mis on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 1, samuti õigusega isikupuutumatusse, sealhulgas vaimsele puutumatusse, mis on sätestatud harta artiklis 3, ja õigusega tervishoiule, mis on sätestatud harta artiklis 35. ELi aluslepingutega antakse ELi institutsioonidele sõnaselgelt toetav pädevus tegeleda vaimse tervise küsimustega, eelkõige Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 168 ja Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikes 1. Lisaks antakse ELi toimimise lepingu artikli 153 lõikega 1 liidu institutsioonidele kaudsed volitused töötajate tervise valdkonnas;
2. Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) määratleb vaimset tervist kui vaimse heaolu seisundit, kus inimene saab hakkama igapäevase elu pingetega, realiseerib oma võimeid, õpib ja töötab hästi ning annab panuse oma kogukonna heaks¹. Vaimse tervise seire on osa jõupingutustest saavutada kestliku arengu eesmärgi 3 alaeesmärk 3.4².

¹ Maailma Terviseorganisatsioon, WHO teabelehed, „Mental health: strengthening our response“ („Vaimne tervis: meie reageerimise tugevdamine“), 2022.

² ÜRO, kestliku arengu eesmärgid, eesmärk 3, alaeesmärk 3.4: „vähendada 2030. aastaks ennetamise ja ravi abil ühe kolmandiku võrra mittenakkuslikest haigustest tingitud enneaegset suremust ning edendada vaimset tervist ja heaolu“.

3. Euroopa noorte eesmärgis #5,³ milleks on saavutada parem vaimne heaolu ja lõpetada vaimse tervise probleemide häbimärgistamine, edendades seeläbi kõigi noorte sotsiaalset kaasatust, pööratakse erilist tähelepanu ennetusmeetmetele, kaasava valdkonnaülese lähenemisviisi väljatöötamisele ja võitlusele häbimärgistamise vastu. Lisaks edendatakse Euroopa noorte eesmärgiga #3 kõigi noorte kaasamist ühiskonda, samas kui Euroopa noorte eesmärk #9 on tugevdada noorte demokraatlikku osalemist ja autonoomsust;

TUNNISTADES, ET:

4. meie ühiskonda on raputanud COVID-19 pandeemia, Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ning selle põhjustatud toidu- ja energiakriis, lisaks veel inflatsioonikriis ja kliimakriis, mis kõik suurendasid ning jätkuvalt suurendavad noorte jaoks ühiskondlikku stressi ning on muutnud varasema ebavõrdsuse veelgi ilmsemaks. Need järjestikused kriisid on avaldanud erinevatele noorterühmadele mõju vähemal või rohkemal määral, mõjutades seejuures ebaproportsionaalselt neid rühmi, kes on haavatavas olukorras. Samuti on saanud selgeks, et vähemate võimalustega noortel ei ole võrdset juurdepääsu inimõigustele, nagu haridus, tööhõive, eluase⁴ ja tervishoid. Noorte vastupanuvõime seisukohast on üliolulised sellised tegurid nagu vaimne ja füüsiline tervis, elu-, töö- ja eluasemetingimused, juurdepääs formaalsele, mitteformaalsele ja informaaalsele õppele, töövõimalused ja vaba aja tegevused, sealhulgas füüsiline ja sportlik tegevus, ning sotsiaalsed suhted. Viimased aastad on avaldanud ELi noorte vaimsele tervisele ränka mõju, vähendades seeläbi nende üldist heaolu⁵;

³ Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistiku kohta: Euroopa Liidu noortestrategia 2019–2027 (ELT C 456, 18.12.2018, lk 1).

⁴ Eurostati 2020. aasta andmete kohaselt oli kõigis ELi liikmesriikides väga halbades tingimustes elavate inimeste määr noorte seas suurem kui kogu elanikkonna hulgas.

⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, milles käsitletakse kõikehõlmavat lähenemisviisi vaimsele tervisele, COM(2023) 298 final.

5. Tervisemeetrika ja -hindamise instituudi (Institute for Health Metrics and Evaluation, IHME) avaldatud hinnangute⁶ kohaselt kannatas ELis 2019. aastal rohkem kui üks kuuest noorest (ehk rohkem kui 14 miljonit inimest) mõne vaimse tervise häire all (17,4 % 15–29aastastest). Nende noorte osakaal, kes teatasid depressiooni sümptomitest, suurenes COVID-19 pandeemia ajal mitmes ELi riigis rohkem kui kaks korda, kusjuures eriti mõjutas see naisi ja ebasoodsa sotsiaal-majandusliku taustaga noori;
6. Aruande „Health at a Glance: Europe“ 2022. aasta väljaandes⁷ märgitakse, et peaaegu iga teine noor eurooplane (49 %) väitis, et ta ei saanud 2022. aastal vaimse tervishoiu alast vajalikku abi (53 % 2021. aastal), võrreldes 23 %-ga täiskasvanud elanikkonnast. Aruandes rõhutatakse, et vaimse tervisega seotud ebavõrdsus noorte seas, sealhulgas sooline ebavõrdsus, on COVID-19 pandeemia ajal püsinud ja mõnel juhul suurenenud. Lisaks on enesetapp Euroopa noorte seas praegu sageduselt teine surmapõhjus;
7. Eurofoundi uuringu „Living, Working and COVID-19“⁸ andmed näitasid, et 18–29aastased noored, kes arvasid, et nende leibkonnal on finantsraskusi, olid pandeemia ajal oluliselt suurema tõenäosusega depressiooniohus. Kogu ELi lõikes võib keskmiselt kahte kolmandikku rahalistest raskustest teatanud noortest pidada pandeemia ajal depressiooniohus olevaks (67 %), võrreldes veidi alla poolega (45 %) neist, kes ei teatanud finantsraskustest;

⁶ Tervisemeetrika ja -hindamise instituut (Mental Health Metrics Evaluation, IHME), Global Health Data Exchange (GHDx) (üleilmne terviseandmete vahetamise portaal), 2020.

⁷ OECD ja Euroopa Liit, „Health at a Glance: Europe 2022, State of Health in the EU Cycle“ („Terviseülevaade: Euroopa 2022, tervise olukord ELi tsüklis“), OECD Publishing, Pariis, 2022.

⁸ Eurofound, „Living, working and COVID-19 dataset“ („Elamine, töötamine ja COVID-19 – andmekogum“), 2021.

8. 2022. aastal läbi viidud ELi üksindusuuringu⁹ kohaselt esineb noortel üksindust rohkem kui vanematel põlvkondadel. Kuigi noorte üksindus on COVID-19 pandeemia tulemusel suurenenud, ilmnes Teadusuuringute Ühiskeskuse varasemast tööst, et üksinduse kogemine 18–25aastaste noorte seas rohkem kui kahekordistus perioodil 2016. aastast kuni 2020. aasta kevadeni;

ARVESTADES, ET:

9. Euroopa Komisjon on vastu võtnud teatise, milles käsitletakse kõikehõlmavat lähenemisviisi vaimsele tervisele¹⁰. Teatises kutsutakse liikmesriike üles edendama ennetusele suunatud kõikehõlmavat lähenemisviisi, mis hõlmab vaimset tervist kui rahvatervise küsimust kõigis ELi poliitikavaldkondades, võttes endale kohustuse parandada elukvaliteeti, tegeledes tegurite ja valdkonnaülestest küsimustega, et reageerida haavatavas olukorras olevate eri rühmade erivajadustele, ning pöörates erilist tähelepanu vaimse tervise probleemide levimusele nendes rühmades, sealhulgas noorte hulgas. Mitmes juhtalgatuses keskendutakse laste ja noorte tervisele, käsitledes ulatuslikult nii vaimset kui ka füüsilist tervist. Kõnealuse teatise kohaselt peab igal ELi kodanikul olema juurdepääs piisavale ja tõhusale ennetusele. Noorte heaolu edendamisel ja vaimse tervise probleemide ennetamisel on eriti oluline roll noorsootööl;

⁹ Casabianca, E.J., Nurminen, M., „Interventions to reduce loneliness among youth“ („Sekkumised noorte üksinduse vähendamiseks“), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2022, doi:10.2760/793941, JRC129905.

¹⁰ Vt joonealune märkus 5.

10. vaimset tervist mõjutavad tegurid on seotud ühiskonnas valitseva ebavõrdsusega, mis seab mõned inimesed suuremasse vaimse tervise halvenemise ohtu kui teised. Lisaks võivad põhjustada halba vaimset tervist vägivald, vihkamine ja diskrimineerimine, mistõttu on meie ühiskonnas nende probleemide lahendamisel otsustavaks ennetavaks meetmeks võrdõiguslikkuse edendamine;
11. Eurobaromeetri uuringus „Youth and Democracy in the European Year of Youth 2022“¹¹ märgiti, et noored peavad lisaks kliimamuutustele Euroopa noorteaasta üheks olulisemaks prioriteetseks teemaks vaimse ja füüsilise tervise ning heaolu parandamist (mõlemad valiti peamiseks prioriteediks 34 % küsitletute poolt). Lisaks näitavad Eurobaromeetri andmed, et pärast esikohal olevat rahu säilitamist on noorte tähtsuselt teine ootus ELi suhtes töövõimaluste suurendamine;
12. Euroopa noorteaasta keskendus muude teemade seas noorte jaoks positiivsete väljavaadete taastamisele ning hõlmas tegevusi noorte vaimse tervise ja heaolu toetamiseks. Noorteaasta lõppkonverentsil „Claim the future“ („Haarake tuleviku ohjad“) esitasid noored, poliitikakujundajad ja sidusrühmad üleskutse pöörata suuremat tähelepanu ennetavale tervishoiule ning vaimse tervise probleemide ja üksinduse vastu võitlemisele;

¹¹ Eurobaromeetri kiiruuring [2282/FL502] „Youth and Democracy in the European Year of Youth 2022“ („Noored ja demokraatia Euroopa noorteaastal 2022“), mai 2022.

13. noorte üldist tervist ja heaolu saavad parandada korrapärane kehaline treening ja sport ning osalemine kultuuritegevuses, tuues märkimisväärsed lühi- ja pikaajalist kasu vaimsele tervisele. Nagu nähtub tõenditest,¹² kipub kehaline aktiivsus vanusega vähenema, ning seetõttu muutub üha olulisemaks, et noortel oleksid olemas põhiteadmised ja käitumismustrid, mille abil saaksid nad kogu elu jooksul iseseisvalt säilitada aktiivset ja tervislikku eluviisi;
14. peamised mured, mida noored on väljendanud seoses majandusliku ebastabiilsuse, töökohtade ebakindluse või kasvava ökoloogilise ärevusega, tekitavad vaimse tervise probleeme, mida ei saa seostada üksnes patoloogiliste protsessidega. 75 % lastest ja noortest kardavad tuleviku peale mõelda¹³. COVID-19 pandeemia tulemusena on rahvatervisest saanud üks peamisi poliitilisi prioriteete. Viimaste aastate sotsiaal-majanduslikust ja tervisekriisist on saadud õppetund, et mitmemõõtmelisi sotsiaalseid probleeme saab lahendada ainult valdkonnaülese lähenemisviisi abil;

¹² Eurobaromeetri eriuuring 525 „Sport and Physical Activity“ („Sport ja kehaline aktiivsus“), september 2022.

¹³ Caroline Hickman, Elizabeth Marks, Panu Pihkala, Susan Clayton, R Eric Lewandowski, Elouise E Mayall, Britt Wray, Catriona Mellor, Lise van Susteren, „Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey“ („Laste ja noorte kliimaärevus ning nende veendumused seoses valitsuste reageerimisega kliimamuutustele: üleilmne uuring“), The Lancet Planetary Health, köide 5, väljaanne 12, detsember 2021, lk e863-e873.

15. rahvusvahelised organisatsioonid, nagu Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD), rõhutavad, kui oluline on kohaldada noorte vaimse tervise kaitsmisel ja selle eest hoolitsemisel mitut valdkonda hõlmavat lähenemisviisi, kinnitades, „et paljud hea vaimse tervise kaitsetegurid ulatuvad kaugemale vaimse tervise süsteemidest või spetsiaalselt vaimse tervise tugevdamiseks või kaitsmiseks kavandatud programmidest. Sotsiaalsed, majanduslikud ja kultuurilised tegurid, nagu tööalane staatus, sissetulek, füüsiline tervis, lapsepõlve- ja teismeeakogemused, mõjutavad oluliselt vaimset tervist kogu elu jooksul“¹⁴. Lisaks märgiti eespool nimetatud Eurofoundi 2021. aasta aruandes,¹⁵ et vaimne heaolu (mis on langenud kõigis vanuserühmades madalaimale tasemele pärast pandeemia algust) vähenes kõige rohkem nendel inimestel, kes on kaotanud töö;
16. Töökohtade ebakindlus, ebakindlad töötingimused ja töötus on vaimse tervise olulised sotsiaal-majanduslikud tegurid. Majandus-, sotsiaal- ja rahvatervisepoliitika üks prioriteete peaks olema noorte toetamine täiskasvanuikka üleminekul, töö leidmisel ja tööl püsimisel. Tööandjatel on oluline roll töökoha psühhosotsiaalsete riskide juhtimisel, et vältida võimalikku negatiivset mõju oma töötajate, sealhulgas noorte töötajate vaimsele tervisele;

¹⁴ OECD, „A New Benchmark for Mental Health Systems: Tackling the Social and Economic Costs of Mental Ill-Health“ („Uus sihttase vaimse tervise süsteemides: vaimse tervise probleemide sotsiaalsete ja majanduslike kulude vähendamine“), OECD Publishing, Pariis, lk 162, 2021.

¹⁵ Eurofound, „Living, working and COVID-19 dataset“ („Elamine, töötamine ja COVID-19 – andmekogum“), 2021.

17. Euroopa Komisjon võttis vastu teatise „Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon – Tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks“,¹⁶ mille kohaselt tuleks erilist tähelepanu pöörata maa- ja äärepoolsete piirkondade noortele, kelle vaimse tervise seisund ja hooldusvajadused võivad linnapiirkondade noorte omadest erinevad olla. Kuna maapiirkondades, kõrvalistes ja perifeersetes, vähem arenenud ja äärepoolseimates piirkondades elavate noorte elutingimused on spetsiifilised, näiteks võivad nende vaimsele tervisele avaldada negatiivset mõju avalike teenuste ebakindlus ja puudused, isoleeritus, vähesed töövõimalused ja karmid töötingimused,¹⁷ vajavad nendes piirkondades elavad noored konkreetseid meetmeid, mis põhinevad tõendite analüüsil. Eurostati andmetel¹⁸ oli ELi maapiirkondades elavate nende 18–24aastaste noorte, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel, ehk NEET-noorte osakaal suurem kui linnapiirkondades elavate noorte puhul. Lisaks sellisele ebakindlusele, mis juba iseenesest võib põhjustada vaimse tervise probleeme, tuleb arvestada asjaolu, et maapiirkondades elavad noored otsivad arstiabi tõenäoliselt vähem, kuna nad peaksid selle saamiseks kaugele sõitma¹⁹;

¹⁶ Euroopa Komisjoni teatis „Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon – tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks“, COM(2021) 345 final.

¹⁷ Vt joonealune märkus 15.

¹⁸ Eurostat, 2023. Statistika noorte kohta, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel, soo, vanuse ja linnastumise määra lõikes (NEET-noorte andmed), mai 2023.

¹⁹ Eurostati piirkondlik aastaraamat, 2017.

18. kuigi vaimse tervise probleemid mõjutavad üldiselt kõiki ELi noori, suureneb noorte haavatavus olenevalt sellest, mida ebasoodsamas olukorras nad on. Lisaks paljudele muudele keerukatele probleemidele, millega nad peavad toime tulema, on suurem oht vaimse tervise probleemide tekkeks nendel noortel, kes on sotsiaalse tõrjutuse ohus või haavatavas olukorras, näiteks etnilised vähemused, LGBTI-inimesed, puuetega inimesed, noorte hoolekandeesutustes viibijad, ilma vanemliku hoolitsuseta või selle kaotamise ohus noored või ebasoodsas sotsiaal-majanduslikus olukorras olevad noored. Kokkupuude diskrimineerimise ja ebavõrdsusega kahjustab nende vaimset tervist, eriti kui noored kannatavad mitmekordse diskrimineerimise või mitme ebasoodsa tingimuse tõttu. Muret tekitab ka see, et sellistele noorterühmadele ei pöörata sageli koolides ja muudes hariduskeskkondades nende sotsiaalse arengu osas erilist tähelepanu ning see võib viia kiusamiseni. Väga oluline on parandada vaimset tervist ja heaolu, arendada nii noorte kui ka nende haridustöötajate ja noorsootöötajate sotsiaal-emotsionaalseid oskusi ning võidelda kiusamise, sealhulgas küberkiusamise, seksuaalse ahistamise ja väärkohtlemise vastu;
19. selleks et tekitada kodanikes riigi stabiilsuse ühe eeltingimusena kogukonnatunnet, on äärmiselt oluline rakendada ennetusmeetmeid, et leevendada üksinduse, hirmu, ärevuse, kaitsetuse ja ebakindluse probleeme, mille suhtes on noored eriti haavatavad, ning edendada vastupanuvõimet ja heaolu kui kaitsvaid tegureid ning aidata seeläbi kaasa õiglase ühiskonna loomisele, mis pakub kõigile võrdseid võimalusi. Samuti on tähtis kaasata noored otsuste tegemisse poliitikas, mis võib mõjutada nende vaimset tervist, ning võtta nende vaatenurka arvesse;

20. aruande „The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries“²⁰ kohaselt täidab noorte vaimse tervise kaitsmisel olulist rolli noorsootöö, pakkudes võimalusi sotsialiseerumiseks, kogemuste jagamiseks ja ühtekuuluvustunde arendamiseks;

KUTSUTAKSE LIIKMESRIIKE ÜLES OMA PÄDEVUSVALDKONDADES JA ASJAKOHASEL TASANDIL:

21. parandama oma riigi noorte elu- ja töötingimusi, edendades sektoriülest lähenemisviisi, mille eesmärk on ennetada vaimse tervise probleeme, kõrvaldada struktuursed takistused nende isiklikult ja kutsealaselt arengult ning luua keskkond, mis toetab nende sotsiaal-majanduslikku ja psühholoogilist heaolu;
22. soodustama noorte, eelkõige haavatavas olukorras olevate noorte jaoks paremat võrdset juurdepääsu taskukohastele vaimse tervise teenustele, millega pakutakse ennetust, ravi ja hooldust, samal ajal kui aina enam töötatakse valdkonnaüleselt ning liigutakse isikukesksete ja kogukonnapõhiste lahenduste suunas;

²⁰ Euroopa Komisjon, Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet, „The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries“ („COVID-19 pandeemia mõju noorte vaimsele tervisele: poliitikameetmed Euroopa riikides“), Luxembourg, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022.

KUTSUTAKSE KOMISJONI ÜLES KOOSKÕLAS SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTEGA:

23. säilitama vaimse tervise suhtes proaktiivse lähenemisviisi, mis käsitleb teemat mitut valdkonda hõlmavast perspektiivist, mis on nii ennetav kui ka sekkuv, pöörates erilist tähelepanu ELi noorte, eelkõige kõige haavatavamas olukorras olevate noorte eripäradele ning keskendudes nende taasintegreerimisele ja sotsiaalsele kaasamisele;
24. edendama meetmeid, mille eesmärk on parandada noorte vaimset tervist seoses ELi noortestrategiaga, võttes arvesse vaimse tervise probleeme, mille taga on kombineerituna nii materiaalsed kui ka psühhosotsiaalsed tegurid, sealhulgas negatiivsed sündmused lapsepõlves, turvatunde puudumine, ebakindlus, sotsiaalse ühtekuuluvuse puudumine, peresuhted ning sotsiaalsed suhted, ebavõrdne juurdepääs õigustele ja põhilistele sotsiaalteenustele, haavatavus hariduskeskkonnas, sotsiaalmeedia roll, eluaseme kättesaadavus, maapiirkondade noorte erivajadused ja üldiselt mis tahes ebasoodsad asjaolud, mis takistavad noortel oma õigusi täielikult kasutada;
25. soodustama uuringuid vaimse tervise probleemide mõju kohta noortele ELis. Lisaks vanusele võidakse nendes uuringutes kaaluda ka muude noorte elu mõjutavate põhielementide järgi liigitatud andmete kasutamist. Need uuringud aitavad paremini suunata meetmeid ja vahendite investeerimist. Edendama nende uuringute levitamist osana teadlikkuse suurendamise jõupingutustest, et võidelda vaimse tervise probleemidega seotud jätkuva häbimärgistamise vastu, ning toetama vaimse tervisega seotud tõendus põhiste parimate tavade edastamist liikmesriikide vahel;

KUTSUTAKSE LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES OMA VASTAVATES
PÄDEVUSVALDKONDADES JA ASJAKOHADEL TASANDITEL NING KOOSKÕLAS
SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTEGA:

26. koordineerima jõupingutusi vaimse tervise probleemide esinemissageduse ja levimuse määrade vähendamiseks noorte seas, kuulates ära noorte konkreetsed vajadused ja probleemid ning noorte soovitatud lahendused ning jätkates meetmete edendamist;
27. võtma vaimse tervise probleemide ulatusele vastavate poliitikameetmete väljatöötamisel arvesse nende probleemide levikut ELi noorte seas, pöörates erilist tähelepanu ennetusmeetmetele. Tagama, et kavandatud meetmed on laiaulatuslikud ja tõenditel põhinevad ning et poliitika väljatöötamine käib käsikäes vaimset tervist puudutavate uusimate teaduslike tõendite, soovitude ja uuringutega, mis on läbi viidud ELis ja igas liikmesriigis;
28. soodustama meetmete võtmist vaimse tervise probleemide häbimärgistamise lõpetamiseks ja teadlikkuse suurendamiseks, edendades teavitustööd, milles kutsutakse noori üles käituma oma vaimset heaolu parandaval viisil ning otsima abi psühholoogilise riskiennetuse struktuuride spetsialistidelt, et leevendada noorte kannatusi ja ennetada enesetappe;
29. edendama viha, vägivalda ja väärkohtlemist propageerivate sõnumite kaotamist meedias, sealhulgas sotsiaalmeedias, keskendudes kõige haavatavamas olukorras olevate noorte rühmadele, kaitstes nende inimõigusi ja põhivabadusi ning aidates seeläbi kaasa nende psühholoogilisele ja emotsionaalsele heaolule;

30. toetama vaimset tervist puudutavat kõikehõlmavat lähenemisviisi käsitlevas teatises²¹ toodud 20 juhtalgatuse ja muu meetme rakendamist mitmesugustes valdkondades, mis on olulised vaimse tervise probleemide lahendamiseks kogu ELis ja riikide tasandil, sealhulgas suuniste koostamine ning parimate tavade ja uuenduslike lähenemisviiside edastamine noorte vaimse tervise probleemiga tegelemiseks;
31. looma võimalusi ja kasutama ära juba olemasolevaid vahendeid (nagu ELi noortedialoog, Euroopa Noorteportaal ja platvorm Youth Voices²²), et noored saaksid suurendada teadlikkust seoses vaimse tervise probleemidega, mida nad soovivad esile tõsta, ning väljendada oma vaimse tervisega seotud seisukohti ja mureküsimusi, samuti lähenemisviise oma vaimse tervise probleemidele lahenduse leidmiseks. Tagama, et noored oleksid teadlikud sellest, kui oluline on nende osalemine võetavate meetmete tõhususe ja asjakohasuse tagamisel, kasutades näiteks noortesõbralikku ja juurdepääsetavat suhtlust;
32. tagama haavatavas olukorras olevate noorte esindatus vaimset tervist käsitlevate riikliku poliitika programmide väljatöötamisel, et programmides ei võetaks arvesse ainult nende noorte huve, kellel on lihtsam institutsionaalseid osaluskanaleid kasutada, vaid arvestataks ka nende huvidega, kellel on palju raskem end kuuldavaks teha. Toetama selliste kanalite edendamist, mis on mõeldud haavatavas olukorras olevatele noortele, et nad saaksid oma muresid väljendada;
33. jätkama noorsootöö toetamist, et see saaks täiel määral täita oma rolli noorte vaimse tervise kaitsmisel, võimaldades noortel osaleda tegevustes, mis põhinevad suures osas suhetel ja usaldusel noorte ja noorsootöötajate vahel, ning luues noortele võimalusi otsida abi, kui neil on emotsionaalsed ja psühholoogilised raskused;

²¹ Vt joonealune märkus 5.

²² Youth Voices on Euroopa Komisjoni helisalvestusplatvorm, mis käivitati Euroopa noorteaasta 2022 käigus ja mis võimaldab noortel väljendada oma mõtteid, muresid ja ettepanekuid.

34. toetama noorsootööd, noorteorganisatsioone ning muid asjaomaseid eksperte ja sidusrühmi nende rollis noorte teavitajatenä ning võimaldama neil levitada kvaliteetset teavet noorte vaimse tervise ja heaolu tugevdamise teemal ning vaimse tervise probleemide lahendamise kohta, kui see on vajalik;
35. edendama noorte jaoks ohutumä ja tervislikumat digiruumi kooskõlas Euroopa deklaratsiooniga digiõiguste ja -põhimõtete kohta²³. See hõlmab teadlikkuse suurendamise ja koolituste edendamist meedia- ja infopädevuse ning sotsiaalmeedia vastutustundliku kasutamise vallas, hõlmates kaitsemeetmeid selliste ohtude vastu nagu küberkiusamine, vaenukõne, kontakti otsimine seksuaalsuhte eesmärgil ja ülemäärane ekraaniaeg, samuti kaitse ja teabe pakkumist agressiivse internetiturunduse puhul, mis hõlmab selliseid tooteid nagu ebatervislikud toidud ja joogid, alkohol, tubakas ja muud samalaadsed tooted.
-

²³ Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon, Euroopa deklaratsioon digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümnenäiks, 2023/C 23/01.

Viited

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, milles käsitletakse kõikehõlmavat lähenemisviisi vaimsele tervisele, COM(2023) 298 final.

Euroopa Komisjon, Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet, „The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries“ („COVID-19 pandeemia mõju noorte vaimsele tervisele: poliitikameetmed Euroopa riikides“), Luxembourg, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022.

Komisjoni teatis „Maapiirkondade arengu pikaajaline visioon – Tugevamad, ühendatud, vastupanuvõimelised ja jõukad ELi maapiirkonnad 2040. aastaks“, COM(2021) 345 final.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, „Euroopa noorteaasta pikaajaline pärand: noorte integreerimine ja nende mõjuvõimu suurendamine“, 2022.

Maailma Terviseorganisatsioon, WHO teabelehed, „Mental health: strengthening our response“ („Vaimne tervis: meie reageerimise tugevdamine“), 2022.

OECD ja Euroopa Liit, „Health at a Glance: Europe 2022, State of Health in the EU Cycle“ („Terviseülevaade: Euroopa 2022, tervise olukord ELi tsüklis“), OECD Publishing, Pariis, 2022.

Casabianca, E.J., Nurminen, M., „Interventions to reduce loneliness among youth“ („Sekkumised noorte üksinduse vähendamiseks“), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2022, doi:10.2760/793941, JRC129905.

Caroline Hickman, Elizabeth Marks, Panu Pihkala, Susan Clayton, R Eric Lewandowski, Elouise E Mayall, Britt Wray, Catriona Mellor, Lise van Susteren, „Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey“ („Laste ja noorte kliimaärevus ning nende veendumused seoses valitsuste reageerimisega kliimamuutustele: üleilmne uuring“), The Lancet Planetary Health, köide 5, väljaanne 12, detsember 2021, lk e863–e873.